

JAKUB DEML

(1878–1961)

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

135. výročí narození

Dne **20. srpna 1878** se narodil český kněz, básník a spisovatel, předchůdce moderních literárních směrů, zejména surrealismu, **Jakub Deml**.

Pocházel z rodiny rolníka a kupce. Ve dvanácti letech mu zemřela matka, byl také svědkem úmrtí několika sourozenců; všechno natrvalo poznamenalo jeho vidění světa. Studoval na třebíčském gymnáziu, následně vstoupil do brněnského bohosloveckého semináře a po vysvěcení roku 1902 **působil jako kněz** na různých vesnicích na Moravě. Vinou častých sporů s nadřízenými církevními autoritami byl nejdříve roku 1907 poslán na roční dovolenou a pak od roku 1909 předčasně dán na trvalý odpočinek.

Z církevního nařízení se musel přestěhovat roku 1912 do Prahy, o rok později mu byl pražským ordinariátem pobyt v Praze zakázán; vrátil se do svého kraje, kde prožil válku. Roku 1918 potkal **Pavlu Kytlicovou**, která se stala jeho mecenáškou a přítelkyní; spolu roku 1920 odjeli na Slovensko, kde se však setkali s protičeským klerikalismem a zamířili zpět do Čech. Roku 1922 se Jakub Deml vrátil do Tasova, kde žil až do své smrti. Po roce 1945 čelil básník s německým původem obvinění z kolaborace, ale ta mu nebyla nikdy prokázána. V padesátých letech mu bylo znemožněno vydávat, jeho dílo z té doby má formu rukopisů nebo dopisů. V lednu 1961 byl hospitalizován v třebíčské nemocnici, zemřel 10. února 1961.

Ve své době nebyl příliš ceněn, dnes je však považován za **předchůdce moderních literárních směrů**, zejména surrealismu. Mezi jeho velké obdivovatele patřil například **Vítězslav Nezval**. Na jeho tvorbu mělo velký vliv přátelství s **Otokarem Březinou** a spojení s **Katolickou modernou**. V jeho poměrně rozsáhlém a velmi rozmanitém literárním díle se odráží nebývale protikladná osobnost tvůrce: subtilní, něžná lyričnost básníka, okouzleného krásou přírody a všeho živého, a žlučovitost, útočná polemická pamfletika. Během svého života napsal a většinou sám vydal okolo 130 knih, čítajících vedle poezie a lyrické prózy také deníky, povídky, eseje, polemiky, kritiky, komentáře, pamflety, kázání, náboženské meditace, články se sokolskou tematikou, ale i překlady mystické literatury. Zřejmě nejznámější a jistě nejvydávanější je sbírka básní v próze, důvěrných oslovení květin **Moji přátelé**. Velice známá je próza **Hrad smrti** (1912), hlavním tónem je pocit děsu z prázdnoty a nicoty, evokace hrůzy ze smrti.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Stanislav Vodička: Básník Jakub Deml v Tasově.

Číslo jednací: láska. Vzájemná korespondence Jakuba Demla a Františka Bílka.

Jakub Deml: Kronika městečka Tasova; Mé svědectví o Otokaru Březinovi; Pozdrav z Tasova.

Jakub Deml: Miriam; Moji přátelé; Tanec smrti, Šlěpěje.

